

ЛІТЕРАТУРА:

1. Вівчар О. І. Управління економічною безпекою підприємств: соціогуманітарні контексти: монографія. Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2018. 474 с.
2. Богданович В. Ю., Сиротенко А. М., Дублян О. В. Концепція асиметричної протидії ворожій державі для нейтралізації її впливу на визначальні сфери національної безпеки України. *Наука і техніка Повітряних Сил Збройних Сил України*. 2020. № 3(40). С. 13–24.
3. Методологія комплексного використання військових і невійськових сил і засобів сектора безпеки і оборони для протидії сучасним загрозам воєнній безпеці України: монографія / В. Ю. Богданович, І. С. Романченко, І. Ю. Свида, А. М. Сиротенко. К.: НУОУ ім. І. Черняхівського. 2019. 268 с.

УДК 341.328

Деревянко Б. В.

*д.ю.н., професор, Науково-дослідний інститут
приватного права і підприємництва
імені академіка Ф.Г. Бурчака НАПрН України;
Державна установа «Інститут економіко-правових досліджень
імені В.К. Макутова Національної академії наук України»*

НЕГАТИВНИЙ ГЛОБАЛЬНИЙ НАСЛІДОК РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ ДЛЯ СВІТОВОЇ БЕЗПЕКИ

Сучасна людська цивілізація є нерозвиненою. Війни і насильство є перманентною ознакою людського суспільства. Науково-технічний прогрес, розвиток культури не роблять людство гуманнішим (очевидна тавтологія, адже з латини «humanus» означає «людяний». А тут людство не є людяним). Є багато видів тварин, які не вбивають собіподібних, окремі види тварин вбивають собіподібних виключно задля фізичного виживання). А деякі люди можуть вбивати інших людей через заздрощі, для маскуванню інших злочинів і навіть задля розваги або задоволення. Часто низинні почуття притаманні не просто окремим людям, а цілим державам та їх об'єднанням.

20 лютого 2014 року почалася російсько-українська війна, а в ніч на 24 лютого 2022 року розпочалася її активна фаза із відкритим нападом російської федерації на Україну. Різниця у нападах 2014 та 2022 років полягала у тому, що першого разу російські війська вторглися без шевронів і знаків розпізнавання

на одязі. Очевидно вони розуміли, що вчиняють протиправне, тому соромилися показувати свою приналежність. Сьогодні російське суспільство вважає нічний напад на сусідню державу цілком позитивним явищем, а тому російські солдати 2022 року пишаються своїми діями і шевронів не ховають. З іншого боку, відео подій із Херсону, яким заповнений інтернет-простір і яке кожному з нас відправляють знайомі з цього міста, свідчить що цивільні мешканці міста виходять з голими руками і відкритими обличчями на мітинги проти озброєних автоматичною зброєю знеособлених росіян, в яких за масками видно лише перелякані очі. Очевидно, вони розуміють протиправність своїх дій і невідворотність покарання, міру якого визначатимуть і українські, і міжнародні суди.

Як видно із назви тез, слід більшу увагу звернути саме на окремі наслідки війни. Наслідки без перебільшення у більшій чи меншій мірі зачеплять кожную людину у світі. Їх буде дуже багато. Про них буде написано не одну тисячу наукових, художніх, популярних і публіцистичних робіт у різних державах. Наслідки стосуватимуться і економіки, як світової, так і економіки кожної держави світу, і навіть економічних результатів роботи кожного підприємства і кожної людини. Політичні наслідки призведуть до формування нових військових і політичних союзів, а можливо і взагалі до розпуску абсолютно неефективної на сьогодні структури – ООН, аналогічно як це відбулося багато десятиліть тому із її попередницею – Лігою націй. Такий прогноз нами уже було зроблено і оприлюднено під час роботи іншого наукового заходу [1, с. 9]. Економічні наслідки призведуть до голоду в окремих африканських і азійських державах, прискорення декарбонізації економіки економічно розвинених держав та ін. Зараз же зупинимось на основному глобальному соціально-політичному наслідку (у межах тез доповіді хоча б назвемо його).

5 грудня 1994 року Україна, російська федерація, Велика Британія та США у місті Будапешт підписали Меморандум про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї. Користуючись форматом тез, наведемо чотири із шести пунктів дослівно:

«1. Російська Федерація, Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії і Сполучені Штати Америки підтверджують Україні їх зобов'язання згідно з принципами Заключного акта НБСЄ поважати незалежність і суверенітет та існуючі кордони України.

2. Російська Федерація, Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії і Сполучені Штати Америки підтверджують їх зобов'язання утримуватися від загрози силою чи її використання проти територіальної цілісності чи політичної незалежності України, і що ніяка їхня зброя ніколи не буде використовуватися проти України, крім цілей самооборони або будь-яким іншим чином згідно зі Статутом Організації Об'єднаних Націй.

3. Російська Федерація, Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії і Сполучені Штати Америки підтверджують Україні їх зобов'язання згідно з принципами Заключного акта НБСЄ утримуватись від економічного тиску, спрямованого на те, щоб підкорити своїм власним інтересам здійснення Україною прав, притаманних її суверенітету, і таким чином отримати будь-які переваги.

4. Російська Федерація, Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії і Сполучені Штати Америки підтверджують їх зобов'язання домагатися негайних дій з боку Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй з метою надання допомоги Україні як державі-учасниці Договору про нерозповсюдження ядерної зброї, що не володіє ядерною зброєю, в разі, якщо Україна стане жертвою акту агресії або об'єктом погрози агресією з використанням ядерної зброї.» [2]. Очевидно, коментарі тут будуть зайвими. Тому перейдемо до наслідків війни.

Найбільш глобальним наслідком навіть не закінчення, а початку війни, є наочний приклад порушення гарантій потужними ядерними державами світу, наданих державі, яка першою і допоки єдиною у світі відмовилася від потужного атомного потенціалу. «Чорною» іронією тут є не просто порушення пунктів меморандуму його підписантами, а ще й прямий акт агресії з боку одного із цих підписантів. І що найбільш цинічно – погроза цією державою застосувати свою атомну зброю через надання її незмінним президентом команди про приведення її у посилену бойову готовність. Наслідок від цих усіх подій буде вкрай негативним для усього світу. Тепер жодна держава світу не довірятиме світовим лідерам і прагнутиме будь-якими шляхами отримати ядерну зброю і повідомити про її наявність лише після її значного накопичення. Цей наслідок є негативним, глобальним і таким, що стимулює гонку ядерних озброєнь за рахунок тих держав, які такої зброї не мали.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Деревянко Б.В. Захист прав людини та міжнародні організації – історія становлення і перспективи реформування. *Збірник тез круглого столу, присвяченого 72-й річниці прийняття Загальної декларації прав людини (м. Київ, 10 грудня 2020 р.)*. Київ: ДНДІ МВС України, 2021. С. 7–9. URL: <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/10204>

2. Меморандум про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_158#Text